

การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรม
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา*
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13
THE INDICATORS DEVELOPMENT OF SOCIAL RESPONSIBILITY
ON ETHICAL RESPONSIBILITIES OF SECONDARY SCHOOL
STUDENTS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 13

พัชฎาภรณ์ กลับสง รัตนบุรี

Patchadaporn Klubsong Rattanaburee

นพรัตน์ ชัยเรือง

Nopparat Chairueang

สุรพงศ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์

Surapong Ursiripornrit

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: pkpnack@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ และตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ใช้วิธีวิจัยแบบผสมทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ การสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน และตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1,140 คน นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโดยใช้โปรแกรม LISREL 8.53 ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) ค่าดัชนีความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) ผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

* Received 13 April 2020; Revised 11 June 2020; Accepted 21 June 2020

มัธยมศึกษา เขต 13 มี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) มุมมองที่ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ มี 3 องค์ประกอบย่อย 23 ตัวบ่งชี้ 2) มุมมองบทบาทและหน้าที่ มี 3 องค์ประกอบย่อย 31 ตัวบ่งชี้ 3) มุมมองค่านิยมในการเป็นคนดี มี 3 องค์ประกอบย่อย 32 ตัวบ่งชี้ และ 4) มุมมองการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มี 3 องค์ประกอบย่อย 28 ตัวบ่งชี้ ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 พบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การพัฒนาตัวบ่งชี้, ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรม, นักเรียนระดับมัธยมศึกษา

Abstract

The purposes of this article were to develop the indicators and prove the structural straightness of the measurement model on social responsibility indicators of secondary school students Under the Secondary Educational Service Area Office 13 with empirical data. Using mixed methods, qualitative and quantitative. The procedures consisted of two steps as follows: step I: was setting the indicators development on ethical responsibilities by studying, analyzing, synthesizing the related literature, by in-depth interview with 11 experts, step II: proved the structural straightness of the measurement model on social responsibility indicators by using the questionnaires to collect data from 1,140 Mathayom 5 students. The data were analyzed by using the confirmatory factor analysis of Lisrel 8.53. Followed by Chi Square (χ^2), Goodness of Fit Index (GFI) and Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) for analysis. The results revealed as follows: The indicators of social responsibility on ethical responsibilities of secondary school students under the secondary educational service area office 13 consisted of 4 components; 1) the public benefit view comprised of 23 indicators 2) the roles and duties view comprised of 31 indicators 3) the values in being a good person view comprised of 32 indicators, and 4) the values in being a good social member view comprised of 28 indicators. The approval results of the structural straightness of the measurement model on social responsibility indicators were related to the empirical data a statistical significance at the .05 level.

Keywords: Indicator Development, Social Responsibility Ethic, Secondary School Students

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาด้วยการน้อมนำแนว กระแสพระราชดำริสถำนการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ฯ ว่า “ครูต้องสอนให้เด็กนักเรียนมีน้ำใจ เช่น คนเรียนเก่งต้องช่วยติวเพื่อนที่เรียนล้าหลัง มิใช่สอนให้เด็กคิดแต่จะแข่งขันกับเพื่อนเพื่อให้คนเก่งได้ลำดับดี ๆ สอบไล่ได้ทีหนึ่งของชั้นแต่ต้องให้เด็กแข่งขันกับตนเอง” และ “ครูไม่จำเป็นต้องความรู้ทางเทคโนโลยีมาก แต่ต้องมุ่งปลูกฝังความดีให้กับนักเรียนชั้นต้น ต้องอบรมบ่มนิสัยให้เป็นพลเมืองดี เด็กโตก็ต้องทำเช่นกัน” (ศูนย์บริหารกลาง, 2554) รวมทั้งพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ฯ พระราชทานแก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาว่า “การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนใน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ถูกต้อง 2) การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานชีวิตหรืออุปนิสัยที่มั่นคงเข้มแข็ง อาทิ การสร้างบุคลิกและอุปนิสัยที่ดีงาม (Character of Education)” มาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนและเยาวชนให้เป็น “คนดี” ทั้งคิดดี พูดดี ทำดี ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม สุจริต มีวินัย มีความสามัคคีซึ่งกันและกัน เพื่อร่วมกันพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าเป็นปึกแผ่นมั่นคงตลอดไป (สำนักข่าวอิศรา, 2559)

ความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสำคัญมากในประเทศไทยหลังจากที่สังคมได้รับบทเรียนจากการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยละเลยผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคม ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมจากของเสียของโรงงานอุตสาหกรรมหรือความไม่โปร่งใสในการบริหารจัดการของธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งข้อดีในเรื่องนี้คือลูกค้าส่วนใหญ่จะยินดีที่จะซื้อสินค้าจากบริษัทเหล่านี้ถึงแม้จะมีราคาแพงกว่า แต่มีความรับผิดชอบต่อสังคมหรือคืนประโยชน์ให้กับสังคมบ้าง กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมหลายประการ เช่น สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืน ด้วยการสร้างชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดีทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถดึงดูดและรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพไว้ได้จากการมีภาพลักษณ์ที่ดีและมีอิทธิพลต่อคติ อารมณ์และเหตุผล รวมทั้งพฤติกรรมของผู้มีส่วนได้เสีย ดังนั้นแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมนี้จึงเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย (กัญญรัตน์ หงส์วรรณ, 2557) ซึ่งความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) จะถูกนำมาประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติของโรงเรียนมัธยมศึกษา จากการปรับใช้เป็นนโยบายหลักมาสร้างเป็นกรอบของความรับผิดชอบต่อโรงเรียนมัศึกษามีต่อสังคมทั้งทางตรงและหรือทางอ้อมที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจโดยต้องถือว่าเป็นพันธกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดการ

สร้างประโยชน์และการพัฒนาอย่างยั่งยืนในรูปแบบต่าง ๆ ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั่วประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2557) ซึ่งจะเป็นกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่ต้องมีการวางแผนและจัดทำเป็นโครงการต่าง ๆ เพื่อจรรโลงไว้ซึ่งสังคมที่ดีและน่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนทุกระดับ จึงต้องมีการสนับสนุนแนวคิดด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate social responsibility: CSR) ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศไทย ที่มีมากกว่า 38,000 แห่ง ด้วยการกำหนดให้เป็นแผนปฏิบัติการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณธรรมและสร้างจิตสำนึกความเป็นไทยอย่างยั่งยืน ของสังคมไทย ด้วยการบ่มเพาะเยาวชนให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพและเป็นการกำลังในการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต (กริพงษ์ ฤกษ์ขา, 2558)

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) เป็นเรื่องใหม่ที่ผู้บริหารจะต้องศึกษาทำความเข้าใจในหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อนำไปใช้ขับเคลื่อนให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญในการจัดกิจกรรมเชิงบูรณาการในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมควบคู่กับการจัดการศึกษาตามหลักสูตร ซึ่งจะช่วยสร้างสรรค์วัฒนธรรมใหม่ในสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่ยั่งยืนและยังเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของโรงเรียนได้อย่างสร้างสรรค์เป็นการพัฒนาในด้านคุณธรรมและจริยธรรม ให้เป็นคนดี คนเก่ง ที่อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตรงตามความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาของนักเรียนอายุตั้งแต่ 12 - 18 ปี ที่อยู่ในระดับกลางระหว่างประถมศึกษาและอุดมศึกษาซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมากจากบทบาทที่ต้องสร้างคุณลักษณะที่ดีให้กับนักเรียนด้วยกิจกรรมและกระบวนการที่สามารถหล่อหลอมบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยและสติปัญญาของผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งมีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย พฤติกรรมที่แสดงออกมามักจะมีความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายในสังคม ที่สามารถลดระดับของความรุนแรงลงได้ หากมีการพัฒนาทางด้านจริยธรรมให้เกิดขึ้น (ศุภวดี บุญญวงค์, 2555)

ดังนั้น การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมจะเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ โดยผู้วิจัยได้พัฒนาตัวแปรย่อยทั้งหลายตามโมเดลที่พัฒนาขึ้นแล้วนำไปวิเคราะห์ให้ได้ค่าน้ำหนักของตัวบ่งชี้ที่ได้มีการตรวจสอบความตรงและความสอดคล้องตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งจะช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถดำเนินกิจกรรมหรือโครงการพัฒนานักเรียนได้อย่างมีทิศทาง เป็นระบบและต่อเนื่อง อันจะสามารถช่วยให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามต้องการของสถานศึกษา สังคมและประเทศชาติสืบไป ซึ่งจากความสำคัญที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง “การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13” เพื่อองค์ความรู้นวัตกรรมที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนและให้ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญ รวมทั้งนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาและกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษาในการพัฒนานักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13
2. เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 กับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา” ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง หลังจากที่ได้กรอบแนวคิดทางทฤษฎีและทำการตั้งสมมุติฐานของงานวิจัย แล้วก็จะใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดำเนินการเพื่อให้ได้ความรู้ความจริง และข้อค้นพบที่จะสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ในขั้นนี้ผู้วิจัยดำเนินการโดยการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรม และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของผู้ถูกสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ และผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จำนวน 11 คน นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งหมดนำมาทำการแยกแยะตามเนื้อหา รวมทั้งจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์และตามประเด็นที่ทำการสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องแล้วจึงจะนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาตามหลักตรรกะ (Content Analysis) โดยจะเทียบเคียงตามแนวคิด ทฤษฎี เพื่อให้การนำเสนอเนื้อหาเกิดความสมบูรณ์และชัดเจนเป็นรูปธรรม เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขตัวบ่งชี้ จากนั้นสร้างเครื่องมือวิจัยจากสาระองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีต่อระดับความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลซึ่งลักษณะของแบบสอบถามจะแสดงความเห็นเกี่ยวกับระดับ

ความสำคัญของปัจจัย เป็นมาตราส่วนประมาณค่าในการคัดเลือกข้อคำถามใช้การวิเคราะห์ตามทฤษฎีการสนองตอบข้อคำถาม (Item Response Theory) หาค่าความเชื่อมั่นความสอดคล้องภายในเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของเครื่องมือวัดที่สร้างขึ้นใหม่ ให้มีความเหมาะสมกับการวิจัยมากที่สุด เมื่อได้แบบสอบถามฉบับร่างแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) โดยคณะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เป็นผู้ให้คะแนนความเที่ยงตรงตามเนื้อหา วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญพบว่าแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย จำนวน 30 คน จากโรงเรียนโรงเรียนที่ผ่านการยกระดับให้เป็นโรงเรียนคุณธรรม ระดับ 3 ดาว ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ทั้งฉบับ โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1990) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 และนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงเพื่อให้ได้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เกี่ยวกับตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13

ตอนที่ 2 การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเพื่อใช้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จำนวน 1,140 คน ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากบัญชีประชากร โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้การกำหนดขนาดตามแนวคิดของแอร์และคณะ (Joseph, F. H. et al., 1998) ซึ่งมีตัวแปรที่สังเกตได้ จำนวน 114 ตัวแปร จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บด้วยตนเอง ด้วยการขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ประกอบด้วย จังหวัดตรัง และจังหวัดกระบี่ จำนวน 12 แห่ง รวมทั้งใช้การประสานผ่านทางโทรศัพท์และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เพื่อขอให้ดูแลการทำแบบสอบถาม นักเรียนมัธยมศึกษาในการตอบแบบสอบถามกลับคืนมา และจะทำการเก็บให้ครบตามจำนวนที่ต้องการ มาทำการคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาลงรหัส (Coding) เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป การวิเคราะห์ข้อมูลพิจารณาค่าสถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor

Analysis) โดยการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างเชิงเส้น และกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อยที่ใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยโปรแกรม LISREL 8.53 (สราวุธ กันหลง, 2554) เพื่อหาค่าน้ำหนักตัวแปรย่อยที่ใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้ และทำการตรวจสอบความกลมกลืนการวิจัยที่เป็นตัวแบบเชิงทฤษฎีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าสถิติไค - สแควร์ (Chi - Square) ระดับการยอมรับ คือ ไม่นี้นัยสำคัญหรือค่า P - value สูงกว่า .05 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) ระดับการยอมรับ คือมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป ค่า RMSEA (Stringer's Root Mean Square Error of Approximation) ระดับการยอมรับ คือ ไม่ควรเกิน 0.80 นำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาคัดเลือกตัวบ่งชี้ที่มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเชิงเส้น คือมีค่า Factor Loading มากกว่าหรือเท่ากับ 0.30 และมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมที่เท่ากับ หรือมากกว่า 3.50 (สุภมาส อังศุโชติ และคณะ, 2551)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13

1. ผลการการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน จำนวน 11 คนจากผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินเพื่อยกระดับคุณภาพให้เป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 2 ดาว แล้วนำมาวิเคราะห์โดยการพิจารณาประเด็นสำคัญ ตีความหมายพร้อมทำการดึงข้อมูลหรือประโยคสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง ขอบข่าย ลักษณะและร่างตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 เป็นไปในแนวทางสอดคล้องกันว่า การพัฒนาตัวบ่งชี้ที่ได้ 4 องค์ประกอบหลัก 12 องค์ประกอบย่อย และ 114 ตัวบ่งชี้มีความครอบคลุมรอบด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

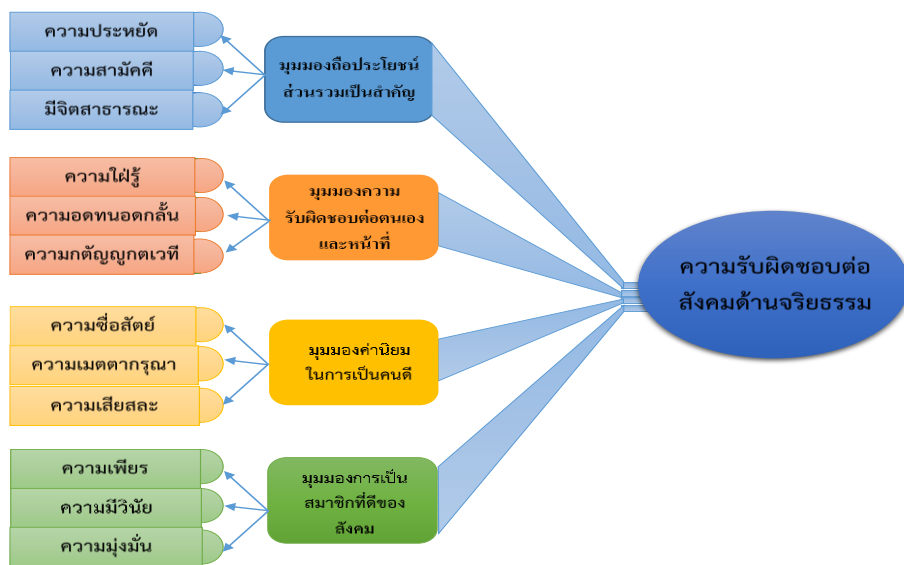
1.1 องค์ประกอบมุมมองที่ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ (The Public Benefit) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยด้านความประหยัด มีตัวบ่งชี้ 8 ตัว องค์ประกอบย่อยด้านความสามัคคี มีตัวบ่งชี้ 7 ตัว และองค์ประกอบย่อยด้านมีจิตสาธารณะ มีตัวบ่งชี้ 8 ตัว

1.2 องค์ประกอบมุมมองบทบาทและหน้าที่ (The Roles And Duties) ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อยด้านความใฝ่รู้ มีตัวบ่งชี้ 9 ตัว องค์ประกอบย่อยความอดทนอดกลั้น มีตัวบ่งชี้ 10 ตัว และองค์ประกอบย่อยด้านความกตัญญูทศเวที มีตัวบ่งชี้ 12 ตัว

1.3 องค์ประกอบมุมมองค่านิยมในการเป็นคนดี (The Values In Being A Good Person) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยด้านความซื่อสัตย์ มีตัวบ่งชี้ 13 ตัว องค์ประกอบย่อยด้านความเมตตากรุณา มีตัวบ่งชี้ 9 ตัว และองค์ประกอบย่อยด้านความเสียสละ มีตัวบ่งชี้ 10 ตัว

1.4 องค์ประกอบมุมมองการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (The Values In Being A Good Social Member) ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อยด้านความเพียร มีตัวบ่งชี้ 10 ตัว องค์ประกอบย่อยด้านความมีวินัย มีตัวบ่งชี้ 8 ตัว และองค์ประกอบย่อยด้านความมุ่งมั่น มีตัวบ่งชี้ 10 ตัว ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13

2. ผลการวิจัยเชิงปริมาณ ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 จำนวน 1,140 คน โดยการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรม

ตารางที่ 1 ระดับค่าเฉลี่ยของมุมมองภาพรวมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรม

ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรม	4.25	.282	มาก
มุมมองที่ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ	4.22	.425	มาก
มุมมองบทบาทและหน้าที่	4.23	.424	มาก
มุมมองค่านิยมในการเป็นคนดี	4.30	.423	มาก
มุมมองการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	4.28	.360	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับค่าเฉลี่ยภาพรวมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรม พบว่า มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.25 โดยเรียงลำดับ ดังต่อไปนี้

ลำดับที่ 1 มุมมองค่านิยมการเป็นคนดี ค่าเฉลี่ย 4.30 ลำดับที่ 2 มุมมองการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ค่าเฉลี่ย 4.28 ลำดับที่ 3 มุมมองบทบาทและหน้าที่ ค่าเฉลี่ย 4.23 และลำดับที่ 4 มุมมองที่ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ค่าเฉลี่ย 4.22 ตามลำดับ

2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

	SAVI	UNITY	PUBL	CURI	TOLE	GRAT	HONE	KIND	SACR	PERSE	DISC	DETE
SAVI	1											
UNITY	.782**	1										
PUBL	.038	.186**	1									
CURI	.032	.087**	.495**	1								
TOLE	-.005	.011	.040	.370**	1							
GRAT	.020	.043	-.020	.140**	.404**	1						
HONE	.008	.036	-.018	.125**	.397**	.910**	1					
KIND	.058	.072*	-.049	.105**	.368**	.606**	.603**	1				
SACR	-.012	.009	-.059*	-.012	.159**	.190**	.220**	.333**	1			
PERSE	.051	.052	-.035	.060*	.208**	.234**	.242**	.316**	.427**	1		
DISC	.046	.040	.005	.076**	.143**	.176**	.159**	.257**	.264**	.473**	1	
DETE	.086**	.086**	-.033	.023	.174**	.210**	.212**	.277**	.314**	.426**	.468**	1

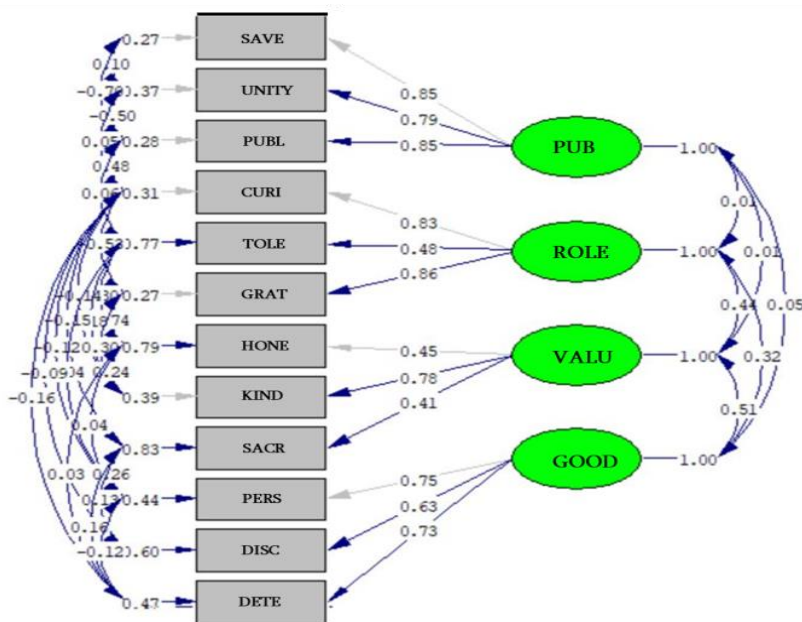
Bartlett's test of sphericity = 4403.850, df = 66, p = 0.000, KMO = 0.647

หมายเหตุ **p < 0.01, *p < 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้มีผลไปในทิศทางเดียวกันและทิศทางตรงกันข้าม โดยมีค่าอยู่ระหว่าง -0.059 ถึง 0.782 โดยพบว่า ไม่มีตัวแปรคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงมาก ($r > 0.8$) ความสัมพันธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตได้มีระดับความสัมพันธ์ไม่สูงมากนัก ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดอยู่บนองค์ประกอบร่วมกัน ดังนั้น มีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์การพัฒนาตัวบ่งชี้ โดยคู่ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุดคือ มีความสามัคคี และ มีความประหยัด โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.782 และคู่ความสัมพันธ์ที่น้อยที่สุดคือ มีความอดทนอดกลั้น และ มีความประหยัด กับ มีจิตสาธารณะ และ ความมีวินัย โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ -0.005 และ 0.005 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity พบว่าไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity matrix) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างเพียงพอที่จะสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้

2.3 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัด (Construct Validity)

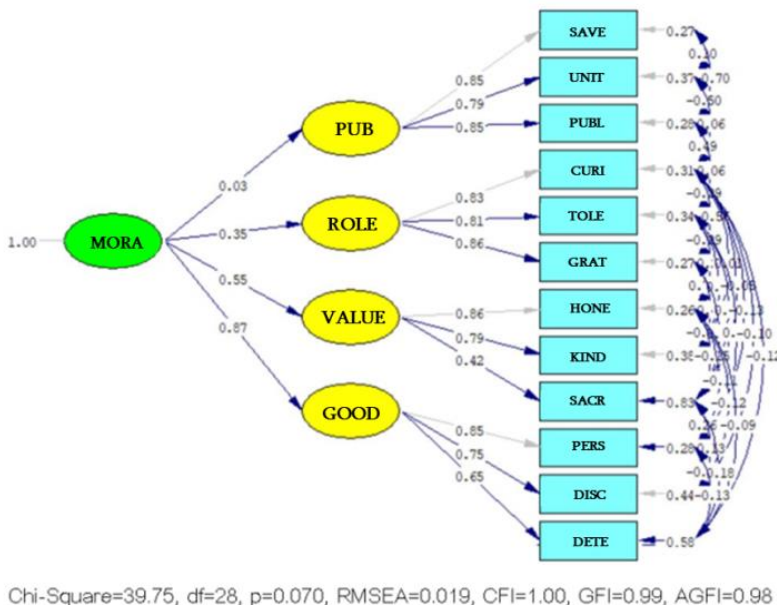
Chi - Square = 43.34, df = 30, p = 0.055, RMSEA = 0.020, CFI = 1.00, GFI = 0.99, AGFI = 0.98

ภาพที่ 2 โมเดลตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 อันดับ ที่ 1

จากภาพที่ 1 พบว่าการวิเคราะห์โมเดลการวัดได้ค่า ไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 43.34 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 30 ค่า p - value มีค่าเท่ากับ 0.055 นั่นคือ ค่าไค - สแควร์ ไม่มีนัยสำคัญ และค่า p - value สูงกว่า .05 ดังนั้นรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.020 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.98 และมีดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 1.00 แสดงให้เห็นว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.4 โมเดลการวัดตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 อันดับที่ 2

ภาพที่ 3 โมเดลการวัดตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 อันดับที่ 2

จากภาพที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์โมเดลอันดับที่ 2 ประกอบด้วย 4 ตัวแปร 1) มุมมองที่ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ 2) มุมมองบทบาทและหน้าที่ 3) มุมมองค่านิยมในการเป็นคนดี และ 4) มุมมองการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย 12 ตัวแปรได้แก่ ความประหยัด ความสามัคคี มีจิตสาธารณะ ความใฝ่รู้ ความอดทนอดกลั้น ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความเสียสละ ความเพียร ความมีวินัย และความมุ่งมั่น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่า ไค - สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ

39.75 ท้องศาอิสระ (df) เท่ากับ 28 ค่า p - value มีค่าเท่ากับ .07 นั่นคือ ค่าไค - สแควร์ ไม่นัยสำคัญ และค่า p - value สูงกว่า .05 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.98 ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ .019 และมีดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 1.00 แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 อันดับที่ 2 มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 มีองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) มุมมองที่ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ พบว่าค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของตัวบ่งชี้โดยภาพรวมและรายตัวบ่งชี้อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับองค์ประกอบย่อยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ความสามัคคี ความประหยัด และมีจิตสาธารณะ 2) มุมมองที่บทบาทและหน้าที่ พบว่าค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของของตัวบ่งชี้โดยภาพรวมและรายตัวบ่งชี้อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับองค์ประกอบย่อยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ความกตัญญู ความใฝ่รู้ และความอดทนอดกลั้น 3) มุมมองค่านิยมในการเป็นคนดี พบว่าค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของของตัวบ่งชี้โดยภาพรวมและรายตัวบ่งชี้อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับองค์ประกอบย่อยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ความเสียสละ ความเมตตากรุณา และความซื่อสัตย์ 4) มุมมองการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม พบว่าค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของตัวบ่งชี้โดยภาพรวมและรายตัวบ่งชี้อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับองค์ประกอบย่อยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ความเพียร ความมุ่งมั่น และและละความมีวินัย ทั้งนี้สอดคล้องกับ Porter, M. E. & Kramer M. R. พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมตามมุมมองด้านจริยธรรม ซึ่งเป็นการเรียกร้องให้องค์กรการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีด้วยการกระทำสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย กฎระเบียบและข้อบังคับของสังคมอย่างเคร่งครัด ถือเป็นมุมมองหลักที่องค์กรส่วนใหญ่ในปัจจุบันยึดถือและการเคารพในสิทธิมนุษยชนรวมทั้งต้องพยายามใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติอย่างเต็มความสามารถ ดังนั้นกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมจึงเป็นเสมือนค่าใช้จ่ายที่สังคมจะได้รับประโยชน์เพียงฝ่ายเดียวในลักษณะที่สอดคล้องกับกลยุทธ์และกิจกรรมอื่นขององค์กร ทำให้อยู่ในลักษณะที่เป็นการสร้างประโยชน์ให้กับสังคมได้อย่างเต็มที่ (Porter, M. E. & Kramer, M. R., 2006)

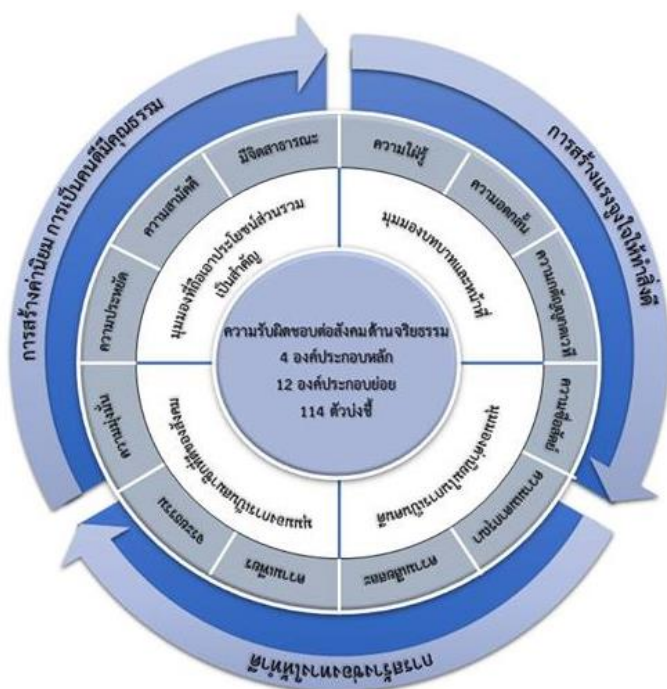
2. ผลการทดสอบผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลการวัดตัวบ่งชี้ความ

รับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบหลักของความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ทั้ง 4 องค์ประกอบหลัก คือ มุมมองที่ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ มุมมองบทบาทและหน้าที่ มุมมองค่านิยมในการเป็นคนดี และมุมมองการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่บ่งชี้พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรม ถ้านักเรียนปฏิบัติตามพฤติกรรมบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมทั้ง 4 องค์ประกอบหลัก 12 องค์ประกอบย่อย 114 ตัวบ่งชี้ ดังกล่าวข้างต้นย่อมทำให้นักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 เป็นคนดี มีคุณธรรมเพื่อเป็นคนดีของบ้านเมือง สังคม และประเทศชาติต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิโคลัส (Nicolescu C.) วิจัยเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศโรมาเนีย ผลการวิจัยพบว่า ในรายวิชาที่มีหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มาจากการวิเคราะห์สภาพทางธุรกิจของมหาวิทยาลัยและสภาพทางเศรษฐกิจของคณะ และพบอีกว่าควรกำหนดเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย ให้มีการนำหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม มาใช้เป็นการเริ่มและสนับสนุนให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคลในการสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมของประเทศโรมาเนีย (Nicolescu C., 2006)

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรม เป็นคุณธรรมพื้นฐานที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับนักเรียน และเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่สามารถสังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดลได้ ดังนี้

ภาพที่ 4 โมเดลการดำเนินการความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13

จากภาพที่ 4 อธิบายได้ว่า การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 12 องค์ประกอบย่อยนั้นครอบคลุมการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมให้กับนักเรียน ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องตระหนักถึงการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในชีวิตของนักเรียนด้วย 3 กระบวนการ ได้แก่ 1) การสร้างค่านิยม “การเป็นคนดีมีคุณธรรม” 2) การสร้างแรงจูงใจให้ทำสิ่งดี และ 3) การสร้างช่องทางให้ทำดี ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 มีนโยบายส่งเสริม สนับสนุนการจัดศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นขยายโอกาสทางการศึกษาให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบคอบ ครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา และสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสามัคคี สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาผู้เรียนด้านการมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสาธารณะต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาตัวบ่งชี้ ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 ในครั้งนี้พบว่า ตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มี 4 ประเภทย่อย 12 องค์ประกอบย่อย ซึ่งองค์ประกอบมุมมองการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีค่าน้ำหนักมากที่สุด รองลงมาคือ องค์ประกอบมุมมองค่านิยมในการเป็นคนดี องค์ประกอบมุมมองบทบาทและหน้าที่ และน้อยที่สุดคือ องค์ประกอบมุมมองที่ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ตามลำดับ ดังนั้นข้อมูลที่ได้จะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา เช่น การวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมของฝ่ายต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของโรงเรียนและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการบริการแก่นักเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้ตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาเพื่อนำผลการวัดไปใช้ในการปรับกิจกรรมในแผนปฏิบัติการศึกษาส่งเสริมคุณลักษณะของนักเรียนให้มีความตรงและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างจริงจัง นอกจากนี้แล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสามารถนำตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียน ไปใช้ในการกำหนดประกาศและจุดเน้นของสำนักเขตพื้นที่การศึกษาด้านคุณภาพของผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมให้มีการพัฒนาชุดกิจกรรมสำหรับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การพัฒนาชุดกิจกรรมสำหรับครอบครัวเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียน และพัฒนาระบบประเมินความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมของนักเรียนก่อนจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กัญญรัตน์ หงส์วรนนท์. (2557). การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม: กลยุทธ์และโอกาสขององค์กรธุรกิจประเทศกำลังพัฒนาในสังคมพลวัต. วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 6 (2), 83-112.
- อิรพงศ์ ฤกษ์ชา. (2558). การพัฒนารูปแบบการพัฒนานิยมนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- ศุภวดี บุญญวงศ์. (2555). ปัจจัยเชิงเหตุของการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและบุคลิกลักษณะนิสัยที่ดีงามในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. วารสารวิชาการคุณธรรมความดี, 1(1), 59-78.

- ศูนย์บริหารกลาง. (2554). พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันพฤหัสบดีที่ 15 มกราคม 2558. เรียกใช้เมื่อ 27 มกราคม 2562 จาก <http://www.cca.chula.ac.th/protocol/organizations-individuals.html>
- สรายุทธ กันหลง. (2554). การวิจัย: การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA). เรียกใช้เมื่อ 26 สิงหาคม 2562 จาก <http://yuthxx.multiply.com/journal/item/357/357>
- สำนักข่าวอิศรา. (2559). รมว.ศธ. พร้อมนำแนวพระราชดำริฯ “เด็กรักครู - ครูรักเด็ก” หัวใจ การปฏิรูปการศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 18 กันยายน 2562 จาก <http://www.isranews.org/isranews-news/item/52635>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิคจำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สุภมาส อังสุโชติ และคณะ. (2551). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL. กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมีมงคลการพิมพ์.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5 thed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Joseph, F. H. et al. (1998). *Multivariate data analysis* Upper Saddle River. New Jersey: Prentice Hall.
- Nicolescu C. (2006). *Corporate Social Responsibility in the Romanian higher Education*. Retrieved March 28 , 2015, from <http://www.policy.hu/cnicolescu>
- Porter, M. E. & Kramer, M. R. (2006). The Competitive Advantage of Corporate Philanthropy. *Harvard Business Review*, 80(12), 56-68.